

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus I. De doctrina Fidei Carholicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

TRACTATUS IN LIBRUM PRIMUM DECRETALIUM.

Liber primus Decretalium. 43. Titulis comprehensus, præmissis Juris Canonici principijs, potissimum agit De ordinibus, gradibus, Jurisdictione, & officijs Magistratum, qui rebus, & gubernationi Ecclesiasticæ præsumt, ad extremum subjungens quædam, quæ circa personas, & res litigantium, versantur non tantum civiles, sed etiam criminales. Et hæc est materia Tractatus nostri, cui rectè tradendò præmitteremus prolegomena Juris, exposituri reliqua secundum ordinem titulorum.

QUÆSTIO I.

In Tit. I. De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

Sicut Imperator Justinianus suum Codicem; ita Summus Pontifex Gregorius. IX. Jus Canonicum auspiciatur à summa Trinitate, & Fide Catholica; tum quia Deus Trinus & Unus, est fons, unde omnis lex participatur; tum quia fides Catholica est fundamentum, cui innititur Ecclesia, & universum jus Ecclesiasticum, & humanum. Quoniam verò de Summa Dei simplicitate, ac unitate in natura, cum Trinitate in personis, expresso agunt Theologi cum D. Thoma 1. parte & cum eodem in tract. de fide; non mittimus falcem nostram in messem alienam, contenti hoc loco exponere, quæ pauculis hujus tituli capitulis statuuntur.

ARTICULUS I.

De doctrina Fidei Catholica.

Hæc traditur in c. *Firmiter*, quod est primum in hoc titulo *de summa Trinitate*, ubi exponuntur articuli Fidei Catholicæ, qui credendi sunt circa SS.
Tom. I.

Trinitatem, & reliqua ejusdem fidei mysteria. Omissis porro reliquis, ea solum attingemus, quæ tangit Glossa in hunc titulum. quare *not. 1. cit. c. Firmiter* defini tanquam articulum fidei Catholicæ. 1. quod *unus solus sit verus Deus, Pater, & Filius, & spiritus S. tres quidem persona, sed una essentia, substantia, seu natura, simplex omnino.*

Circa quod *not. 1.* per hunc textum significari, divinarum personarum *unitatem in natura, substantia, seu essentia*, non esse merè similitudinariam, qualiter multi homines dicuntur *unus* populus unitate solius convenientiæ, aut congregationis; sed unitatem *veræ identitatis*, ut constat amplius ex c. *damnamus*, quod est secundum, & finale h. t. ubi definitum est, quod unitas trium Personarum in divinis, non sit unitas solum *impropria*, nimirum *merè collectiva & similitudinaria*; qualiter multi homines dicuntur *unus* populus; & multi fideles, *una* Ecclesia; sed vera, & propriè dicta, quæ scilicet *tres simul Persona, ac qualibet earum,*

A

est

est illa summa res, videlicet substantia, essentia, seu natura divina. Quod pluribus confirmans ait, quod, licet Filius nascendo substantiam Patris acceperit, tamen Pater, & Filius, habeant eandem substantiam, atque adeo, eadem res sit Pater, & Filius, nec non spiritus S. ab utroque procedens; ubi expressè subjungit: quod hoc nomen unum ibi, cum dicitur: volo, ut ipsi sint unum in nobis. sicut, & nos unum sumus, pro fidelibus quidem accipiatur, ut intelligatur unio charitatis in gratia: pro personis verò divinis, ut attendatur unitas identitatis in natura.

3 Hinc colliges. 1. esse secundum fidem Catholicam, cum hac trium Personarum unitate in substantia, stare pluralitatem Personarum, vi cujus sint quidem plures Personæ; non autem plures substantiæ, essentia, seu natura. Colliges. 2. Deum in Personis trinum, esse unam essentiam, substantiam, seu naturam, simplicem omnino, ut patet ex textu supr. ubi notat gloss. in cit. c. Firmiter. V. simplex omnino, significari, quod Deus, in se nullo sensu admittat compositionem. Compositio enim (ait gloss. cit.) propriè est, vel partitæ ad partes, ut in rebus corporalibus; vel proprietatis ad subjectum, ut est calor in igne; vel formæ ad substantiam, aut substantiæ ad formam; & nulla istarum compositionum cadit in Deum; & ideo dicitur simplex omnino; nimirum nullo sensu compositus. Et ideo in Deo nemine cogitante admitti non potest compositio ex partibus integralibus; vel ex subjecto & forma substantiali; vel ex substantia & accidente; vel ex natura & suppositalitate; vel ex essentia, & proprietate; nam sic non verificaretur, quod sit simplex omnino, nimirum expers omnis compositionis, nemine cogitante. An autem in Deo admitti possit compositio purè metaphysica ex genere & differentia, vel ex natura & proprietatibus solum logicè consideratis? apud Theologos agitur; & olim in tract. de Deo cum Izaquierdo de Deo uno. D. 11. n. 50. diximus, si prædicata Dei sumantur ut conjuncta cum alio proprio Dei seu ut divina, Deum non esse ens metaphysicè compositum ex genere & differentia; secus, si sumantur absolute, ubi etiam responsum est ad contrarium.

Not. 2. in eodè c. Firmiter secundò definiri, ut articulum fidei Catholicæ, quod in Divinis Pater sit à nullo; filius à Patre solo; & spiritus S. ab utroque; quod Pater sit generans, filius nascens, & spiritus S. procedens, consubstantiales, coæquales, coomnipotentes, & coeterni, & unum universorum principium. Circa quod observat ibid. Gloss. V. Coeterni, posse moveri, quod in Symbolo Athanasij dicitur: tamen non tres Omnipotentes, sed unus omnipotens; non tres aeterni sed unus aeternus, aitque, solvi dicendo, quod in c. Firmiter illæ dictiones, ponantur adjectivè, & designent Personas; in symbolo autem substantivè & designent essentiam, quo sensus sit: sed totæ tres personæ coæternæ sibi sunt, & coæquales, termino numerali cadente super personas, seu subiectum; non autem prædicatum. Et ideo alii notant, terminum numeralem duo, tres, non verificari, si appellet Omnipotentiam, aeternitatem, & reliqua Dei prædicata absoluta; eò quod (ut concreta substantiva recipiant terminum numeralem, duo, tres, substantivè, nimirum ex æquo, significata) petant, ac requirant pluralitatem recti & obliqui; quod non evenit cum de Deo, vel etiam personis dicuntur prædicata aeternus, immensus, omnipotens &c. secus, cum ratio persona dicitur de Patre, Filio & spiritu S. sunt enim tres, habentes suas personalitates distinctas; de quo plura dixi in tract. de incarn. q. 5. à. n. 265.

Ex hoc rectè dicitur, tres personæ sunt unus aeternus, unus omnipotens; non autem tres aeterni, tres omnipotentes. Nam concretum persona importat & tres habentes, & tres personalitates habitas; concretum autem aeternus dictum de Deo, nec habet pluralitatem recti, nec obliqui: dictum autem de personis, nimirum Patre, filio, & spiritu S. esto significet pluralitatem recti, aeternitas tamen una est; & ideo tres aeterni verum non est; quia, licet sint tres personæ habentes aeternitatem, aeternitas tamen habita simplex est, non multiplex; loquendò de aeternitate communi, & absoluta.

Deinde notandum ex eodè textu, tres personæ in Divinis dici consubstantiales, hoc est, quamlibet habere unam, eandemque naturam, essentiam ac substan-

tiam, sic, ut Pater nihil habeat *essentialiter*, & *substantialiter*, quod non habeat Filius; nihil Pater & Filius, quod non habeat spiritus S. pariter *essentialiter* & *substantialiter*; cum quo stat, quod quævis persona *notionaliter* (nimirum in eo, quo relativè opponitur alteri) habeat aliquid, quod *notionaliter* non habet altera. Hinc sequitur *consubstantialitati duorum* non obstat; quod unum non habeat idem *omni eo modo*, quo alterum; modo habeat prædicatum relativè oppositum illi, quod habet alterum, & ipsum caret; sic Filius est in Divinis Patri *consustantialis*, licet non habeat *notionaliter vim gignendi*, seu generationem activam, quam habet Pater; quia habet *notionaliter* generationem passivam activæ oppositam relativè: econtra non posse dici *consustantiales*, quorum *unus nec* habet *notionaliter* prædicatum, quod eo modo habet alter, nec aliud ei relativè oppositum oppositione producentis & producti, vel immediate, vel mediate. Nam in hoc propriè sita est *consustantialitas*; quæ utique non esset inter Patrem, & Filium in divinis, si Filius nec *spiraret spiritum Sanctum* (ut ponit hypothesi Græcorum) nec etiam esset *spiritus*, ut patet rē legitimè consideranti. Et quamvis spiritus S. nec generationem activam, nec passivam *notionaliter* habeat; adhuc tamen *consustantialis* est Patri & Filio; quia cum *notionaliter* habeat spirationem passivam; & hæc relativè opponatur spirationi activæ, quæ supponit utramque generationem (nam, ordine saltem, vel subsistendi consequentiâ, *gignere* & *gigni*, seu *esse Patrem* & *Filium* prius est quam *spirare*) spiratione activâ mediante adhuc relativè opponitur utrique, consequenter manet *consustantialis* utrique.

6 Not. 3. in cit. c. *Firmiter* definiti. 3. quod hæc SS. Trinitas secundum *essentialitatem* sit *individua*, & secundum *personales proprietates discreta*; quod *unigenitus Dei Filius à tota Trinitate communiter sit incarnatus, ex Maria semper Virgine, spiritus S. cooperatione conceptus, verus homo factus, ex anima rationali, & humana carne compositus: una in duabus naturis persona*. Et ulterius, 1. quod licet *illa summa res sit* veraciter Pater, Filius, & Spiritus S. *tres simul per-*

Tom. I.

sonæ, ac singillatim qualibet earundem; non tamen in Deo sit *quaternitas*; sed solummodò Trinitas ex hoc ipso, quia *qualibet trium personarum est illa res, videlicet substantia, essentia, seu natura divina*. 2. Quod, licet illa res sit veraciter Pater, Filius, & Spiritus S. non propterea tamen sit *generans, genita, vel procedens*; sed, *sit Pater, qui generat; & Filius qui gignitur; & Spiritus S. qui procedit; ut distinctio sit in personis; & unitas in natura*; & licet *alius sit Pater; alius Filius; alius Spiritus S.* non tamen *aliud*: sed id, *quod est Pater, sit Filius; & Spiritus S. idem omnino*. 3. Quod, licet Pater ab aeterno Filium generandò suam substantiam ei dederit, tamen nec dici possit *quod partem suæ substantiæ illi dederit; & partem ipse sibi retinuerit*; cum substantia Patris *indivisibilis sit*, utpote *simplex omnino*: nec quod Pater in Filium *translulerit* suam substantiam generandò, quasi sic dederit eam Filio, *quod non retinuerit eam sibi*: alioquin defuisset esse substantia. Ex quo sic concludit: *patet ergo, quod sine ulla diminutione Filius nascendò substantiam Patris accepit: & ita Pater, & Filius habent eandem substantiam: & sic eadem res est Pater, & Filius, & Spiritus S., ab utroque procedens*.

Ex his colliges 1. esse de fide, eandem 7 numero substantiam, essentiam, seu naturam per veram identitatem realem esse non tantum in omnibus tribus Divinis Personis *simul sumptis*, sed etiam *in qualibet earum*, ut constat ex dictis precedentiibus textu; & n. 2. Colliges 2. quod in Deo *eadem res*, substantia, natura, seu essentia, sit veraciter Pater, Filius, & Spiritus S. consequenter, quod tres Personæ, & *qualibet earum sit illa res, substantia, seu natura*. Colliges 3. Quod in Deo non sit *quaternitas*, sic, ut *illa res, substantia, essentia, seu natura, relatè ad tres Personas*, superaddat aliquam novam unitatem, quæ cum tribus illis constituat numerum quaternarium; quia *qualibet trium personarum est illa res, substantia, essentia, seu natura, ex num. præced.* Colliges 4. Juxta doctrinam Catholicæ fidei hanc propositionem affirmativam: *illa res est generans, genita, vel procedens*, & istam negativam: *illa*

A 2

res

res non est Pater, qui generat; Filius, qui gignitur: Spiritus S. qui procedit, simpliciter & sine addito prolatam, esse certò falsam; quia cujuslibet contradictoria ex doctrina fidei Catholicæ est certò vera ex n. præced. Colliges 5. Quòd, licet Pater, Filius, & Spiritus S. sint eadem numero substantia, essentia, seu natura, non tamen sint eadem numero persona; cum in c. *Damnamus*. cit. (ut habetur n. 6.) expressè dicatur, quòd *tres Divina Persona* sic sint *idem omninò in substantia*, essentia, seu natura, ut *alietas unius ab alia*, seu distinctio, *solum sit in personis*. Colliges 6. Esse de fide tres Divinas Personas habere *identitatem inter se, mixtam distinctione; & distinctionem mixtam identitate*, ut manifestum sit ex textibus allatis; *identitatem* in substantia, essentia, seu natura, *distinctionem* in personis. Colliges 7. quòd Pater generandò filium, ei communicaverit *totam* suam substantiam, adeoque omne id, quod est in Deo substantia, essentia, seu natura; constat ex n. præced. si enim *aliquid*, quod est substantia, non communicasset filio, eum generandò, non verificaretur, quòd ei dederit *totam* suam substantiam, sed quòd dederit ei aliquid, sed non omne, quod est substantia, contra definitionem c. *Damnamus* loc. cit. hæc de doctrina fidei ex c. *Firmiter*, & c. *Damnamus*, in quantù spectat Mysterium SS. Trinitatis.

8 Cùm igitur certum sit ex fide tres Personas in Divinis habere inter se *identitatem in substantia, mixtam distinctione in personis*, quæri potest, quo nomine compellenda sit ea *identitas*, & *distinctio*? in quo utique conveniendum est prius, volentibus disputare de re. In hac re varij sunt Theologorum sensus, quorum proprium est agere de hoc mysterio, contra eos, qui ex ijs, quæ de natura, & divinis Personis à CC. & SS. PP. veraciter affirmantur, credunt inferri quandam contradictionem necessariò salvandam admittendò, inter naturam, & personas, saltem singulas, aliam distinctionem, præter eam, quam fides docet, qualem esse volunt aliqui formalem ex natura rei; alij virtuales intrinsecam; alij distinctionem in tertio. Illud hic notandum illam identitatem trium personarum, & cujuslibet earum cum substantia, essentia,

seu natura Divina, ab Innocent. III. vocari *identitatem substantialem*, & *distinctionem* in personis, *relativam*. Sic enim loquitur in epistola ad Episcopos in cruce signatorum exercitu Constantinopoli degentes, apud Odoricum Raynaldum in continuatione annalium ad annum 1204. folio 109. n. 22. dicens: inter omnes tres personas est *relativa distinctio in personis*, sicut est inter omnes *substantialis identitas in natura*. Alij identitatem illam nominant *essentialem*, & *distinctionem personalem*; de quo ex professo olim egimus in tract. de Deo q. 1. de simplicitate Dei.

ARTICULUS II.

De damnatis varijs erroribus contra fidem Catholicam.

PRæmittendum, quòd cùm Petrus 9 Lombardus, agens de unitate essentia, & personarum Trinitate in divinis, docuisset, quòd *licet in Deo sit quadam summa res, quæ veraciter est Pater, qui generat; Filius qui gignitur; & Spiritus S. qui procedit, tamen illa summa res nec sit generans, nec genita, nec procedens*: Joachimus Abbas Monasterij Florentis, scripserit libellum contra dictam Lombardi doctrinam, in quo eum appellat hæreticum, & infanum pro eo, quòd in suis dixit sententijs: *quoniam quadam summa res est Pater, & Filius, & Spiritus S. & illa res non est generans, neque genita, neque procedens*. Rationem dabat Joachimus, quòd ille hoc modò non tam Trinitatem, quàm *quaternitatem* adstrueret in Deo, videlicet *tres Personas & illam communem essentiam, quasi quartam*; manifestè protestans (nimirum Joachimus) quòd *nulla res est, quæ sit Pater, Filius, & Spiritus S. in vera unitate identitatis in eadem numero substantia, essentia, seu natura*; sed tantum in unitate similitudinis, & collectionis, qualiter multi homines, sunt *unus populus*; multi fideles *una Ecclesia*. &c.

Hæc Joachimi doctrinâ, seu potius errore, delato ad Concilium Generale, sub Innocentio III. approbata est doctrina Lombardi, & damnatus error Joachimi, profitente sacro Concilio, quòd tres Personæ in Deo *vera unitate identitatis*, non meræ similitudinis aut collectionis, sint